

Veileder til grønnere og mer bærekraftige møter

Velkommen til Bodø — attraktiv hovedstad i nord

visitbodo.com/konferanse

Velkommen til Bodø — attraktiv hovedstad i nord.

Bodø og Salten kan by på mange spektakulære natur, by og kulturopplevelser. Her finner du midnattssol, nordlys, fjelltopper og urbant byliv som bidrar til å gjøre deres besøk uforglemmelig.

Bodø er også en by i vekst som skal være både god å bo i og å besøke. Dette skal vi sammen forvalte på en ansvarsfull måte for fremtidige generasjoner ved å fremme en bærekraftig besøknering og samtidig skape et lønnsomt reiseliv gjennom å ta vare på sårbar natur, forvalte lokal kulturarv og skape balanse mellom lokalbefolkningens og de besøkendes behov.

Visit Bodø og Bodø Kommune ønsker å bidra til den grønne omstillingen ved å tilby alle som ønsker å jobbe med bærekraftige arrangementer denne veilederen.

Vi startet med oss selv og ble Miljøfyrtårnsertifisert i 2019. Ved å kartlegge kriterier når det gjelder miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft signaliserer vi som destinasjon at vi er i gang med et langsiktig arbeid for økt bærekraft.

I 2021 ble organisasjonen KRAFT etablert i Bodø. «KRAFT skal bidra til smart byutvikling med søkelys på å stimulere til samarbeid og

nyskaping mellom relevante næringslivsaktører, offentlig sektor, akademia, frivillige organisasjoner, lag og foreninger og samfunnet for øvrig. KRAFT skal være en arena for skaperkraft, drivkraft og bærekraft, som skal bidra til å sette Nord-Norge på kartet innen bærekraftig by- og samfunnsutvikling.»

I 2022 Mottok Bodø «Merket for Bærekraftig reisemål», som er et verktøy for reisemål som ønsker å jobbe langsiktig for en mer bærekraftig utvikling gjennom involvering, ansvarlig styring og verdiskaping. Merkeordningen består av en standard som skal besvares og dokumenteres. Reiselivet må i prosessen samarbeide med både kommune og andre lokale aktører. En langsiktig satsing på bærekraftig utvikling av reisemålet, hvor prestasjoner heves over tid, er en betingelse for å beholde og synliggjøre merket.

I dag er de store hotellkjedene og de aller fleste hotellene i Norge medlem av en eller flere miljøsertifiseringer. De sitter på stor kunnskap og lang erfaring om hvordan deres arrangement kan fremstå som bærekraftig og miljøvennlig. Også flere og flere aktivitetsleverandører miljøsertifiserer seg og jobber for å bevare natur- og kulturressurser for fremtiden.

På vår hjemmeside finnes det en [oversikt over disse](#).

Har dere behov for hjelp? Kontakt oss gjerne.

Kristin@visitbodo.com

**Nøkkelen til gjennomføring av et godt arrangement er planlegging.
Lykke til med arrangementet!**

Om veilederen

Denne veilederen skal bidra til at Bodø når sine klimamål.

Bodø kommunes visjon er at vi skal være en foregangskommune innen klima- og energiarbeidet - et smart, grønt og bærekraftig samfunn.

Målsettingene til Bodø kommune innen klimaarbeidet er:

- **Innen 2030:** Redusere direkte utslipp av klimagasser med 70 % sammenlignet med 2009-nivå
- **Innen 2030:** Bodø skal ha 70 % materialgjenvinningsgrad på husholdnings- og næringsavfall
- **Innen 2050:** Bodø skal være et lavutslippssamfunn, i henhold til Parisavtalen.

(Fra Bodø Kommunes Klima og energiplan for 2019-2031).

Inspirasjonen til veilederen har vært FNs 17 bærekraftsmål. Innovasjon Norges «10 prinsipper for bærekraftig reiseliv» og «Tips og råd til bæredyktige møter» fra idebanken til Miljøfyrtårn.

Gjennom godt samarbeide skal vi oppnå våre felles mål.

Hensikten med denne veilederen er å gi dere som arrangører en dytt i riktig retning mot en mer bærekraftig måte å gjennomføre arrangementer på. Her presenteres enkle tips til hvordan man enkelt kan løfte arrangementet til det neste grønne steget.

Vår **ambisjon** er å bistå alle besøkende til vår region med å ta gode, varige og mer bærekraftige valg, og slik endre måten vi sammen jobber på for en grønnere hverdag.

Miljøsertifiseringer for arrangementer

Det er mange gode eksempler på arrangementer som jobber for å være mer bærekraftige. FEE tilbyr ordningen Miljøgodkjent arrangement, les mer her: fee.no

Miljøfyrtårn er trolig Norges mest kjente miljøsertifiseringsordning. Miljøfyrtårn har ulike kriterier som er tilpasset de fleste bransjer. De har også et eget kriteriesett for grønne arrangementer. Les mer her: miljofyrtarn.no

ISO er et anerkjent internasjonalt verktøy for flere ulike former for sertifiseringer. ISO 20121 er en sertifisering for bærekraftige arrangementer, mens ISO 14001 er et anerkjent miljøledelsessystem for virksomheter. Du kan lese mer om ISO-sertifisering på Standard Norge sine nettsider: standard.no

Planlegging og innkjøp

I planleggingsfasen legger man grunnlaget for et grønnere og mer bærekraftig arrangement. Bruk tid på å finne ut hvordan man med enkle grep kan ta bedre valg.

Det er når det gjelder innkjøp, matservering og deltakernes transportbehov man enkelt kan gjøre endringer som både gir stor effekt og skaper nye vaner.

Benytt sjekklister som et supplement til allerede eksisterende miljømerkinger i bedriften og kontakt arrangørbyen og arrangørsted for erfaringer og gode råd.

Sjekkliste

- Lag en god oversikt over innkjøp og varebehov. Hva kan leies inn, kjøpes brukt og kjøpes lokalt? Om man gjør nyinnkjøp kan dette selges videre eller gjenbrukes etter bruk. Prioriter å kjøpe inn miljøsertifiserte produkter til arrangementet å miljøkrav
- Utnev en bærekraftsansvarlig for arrangementet.
- Skal man gjøre en miljøsertifisering av arrangementet?
- Lag et klimaregnskap for arrangementet, se på Visit Norway sine innsiktssider for tips og råd.
- Vært tydelig overfor mulige leverandører at dere har en miljøvennlig profil på arrangementet og ikke ønsker å fire på krav til leveranser innenfor disse rammene.
- Utfordre leverandører på emballasje.
 - Er den miljømerket?
 - Er det nødvendig?
 - Hvordan skal emballasjen sorteres i avfallet?
- Kan emballasjen returneres eller gjenbrukes på andre måter?
- Gi god informasjon til alle ansatte, arrangører og øvrige involverte om alle miljø og bærekraftstiltak i forbindelse med arrangementet.
- Der som det er mulig synliggjør effekten underveis i arrangementet de forskjellige tiltakene har, f.eks hvor mye avfall man har spart.
- Be om tilbakemeldinger fra deltakerne i form av evaluering i etterkant av arrangementet.

Transport

Fossilfrie reiser på land er allerede en realitet, men det er ikke til å legge skjul på at de aller fleste besøkene til Bodø og Salten kommer med fly. Det er derfor ekstra viktig å tenke igjennom alternativer som kan bidra til reduksjon av antall flyreiser og undersøke hvilke alternativer som finnes. Flere flyselskaper tilbyr dessuten muligheter til å kompensere for utslipp.

Det har vært en eksplosiv utvikling i bruk av digitale verktøy, og i dag er det helt vanlig at foredragsholdere og andre deltakere sitter i en annen del av verden og likevel deltar aktivt på selve arrangementet.

Sjekkliste

- Informer godt og grundig om alternativer til transport til arrangørstedet.
- Lar det seg gjøre å skaffe rabatt til deltakerne på grønne alternativer, tog, båt o.l.?
- Kan arrangør kjøpe klimakvoter hos flyselskapet for å kompensere for Co2 utslipp?
- Legg ved informasjon om hvordan man kan gå eller benytte offentlig transport til hotellet.
- Finnes det grønnere valg av transport på arrangørstedet: elbil, elbuss, leie av sykler, gåavstand til aktiviteter og arenaer?
- Bruk lokale leverandører som garanterer utslippsfri leveranse av varer og utstyr.

Det er gangavstand fra flyplassen til hotellene i Bodø sentrum — godt for deg og godt for miljøet. Alle våre bybuss er elektriske og utslippsfrie.

Mat og drikke

Bodø og Salten er bygget opp på fiske. Vi har råvarer i verdensklasse rett utenfor vår stuedør og dette i seg selv bør være en grunn til å besøke vår region.

Ved å velge lokal mat er man med på å bidra til mindre transport og redusert utslipp. Man bidrar også til å sikre lokale arbeidsplasser og økt ressursutnyttelse. Man kan skape økt interesse for arrangørstedet ved å benytte historiefortelling og presentere de lokale bedriftene som en del av opplevelsen. Arrangør får også mulighet til å lage nye menyer og på den måten bidrar man til innovasjon og produktutvikling.

Sjekkliste

- Ha god kontroll på antall deltakere, manglende oppmøte = matsvinn. Følg opp underveis. Kan man tilby deltakerne å bestille matpakker til lunsj avreisedagen til de som velger å reise tidlig?
- Kommuniser tydelig hva som skal serveres slik at de med allergier ol. kan få muligheten til å bestille alternativ mat. Ha vegetar og veganske alternativer tilgjengelige.
- Bestill lokal mat som er i sesong, Dersom det ikke er på menyen be arrangørstedet undersøke hva som er tilgjengelig. Dersom det er økologisk mat tilgjengelig, velg dette.
- Hvordan kan maten serveres for å redusere svinn? Buffet er utfordrende når det gjelder matsvinn, kan dette gjøres mer bærekraftig? Hør med arrangørstedet om de har gode ideer og erfaringer fra andre arrangementer. Ikke glem at det også skal være - innbydende og fristende.
- Server mindre porsjoner mat i flere omganger.
- Doner overskuddsmat til en veldedig organisasjon. Planlegg og avtal dette i forkant og avtal henting. Spør den lokale arrangøren om tips til organisasjon. Det er også mulig å benytte andre løsninger som «To Good to Go» appen.
- Det skal ikke benyttes engangsartikler i forbindelse med matserveringer.

Bodø og Salten BUGNER over av deilige og luksuriøse delikatesser fra havet, velg fisk og skalldyr for sunne og velsmakende måltider.

Avfall og gjenbruk

Avfallssortering er det mest synlige beviset på at man tar bærekraft på alvor. Allerede i innkjøpsprosessen bør leverandørens miljøprofil vurderes, emballasjen skal være produsert av sertifiserte produsenter og all emballasje bør holdes til et minimum.

Still krav til leverandører ved avtale om innkjøp og be om oversikt over tiltak. Matsvinn og farlig avfall må være redusert til et minimum dersom det ikke lar seg gjøre å unngå dette.

Sjekkliste

- Avtal med arrangør at det finnes godt synlige og merkede avfallsdunker.
- Bruk digital kommunikasjon i forbindelse med arrangementet: apper, filmer, bilder, SoMe og monitorer i lokaler ol som erstatning for trykksaker. Fantasien kjenner ingen grenser.
- Utfordre deltakere på bruk av digitale verktøy under arrangementet.
- Lag en oversikt over utstys-behovet og gjør en utredning over hva som kan leies eller kjøpes bruk. Kan man selge dette videre etter bruk, eller kan man gi det til noen som har behov for det?
- Skal det deles ut gaver til foredragsholdere? Gi en donasjon til en veldedig organisasjon på vegne av personen.
- Det bør ikke benyttes ballonger, konfetti og annen unødvendig dekorasjon som bidrar til forsøpling. Blomster bør være i sesong og gjerne dyrket lokalt dersom det er tilgjengelig.

Bruk lokale leverandører på alt av materiell og utstyr til arrangementet slik at man ikke bare sparer miljøet, men også penger på porto, frakt, og andre transportutgifter samtidig som man minimerer bruk av emballasje.

Sosiale verdier

Hvilken merverdi skal vi som besøkende tilføre de vi besøker? Det kan være en ide å tenke gjennom hva det faktisk vil si for et lokalsamfunn at man til enhver tid er vertskap for store grupper. Pass på at det dere legger igjen gjør godt for de menneskene man møter under et slikt arrangement.

Reiseliv er i prinsipp et økosystem med et nettverk av bransjer med koblinger mellom markeder, leverandører og aktører. Det lokale næringslivet er dermed avhengige av at besøkende benytter seg av det de kan tilby.

Å være vertskap for et arrangement innebærer også at man må ta hensyn til både de sosiale og økonomiske forhold i tillegg til klima og miljø.

Sjekkliste

- Benytt dere av byens uterom, kan man for eksempel ha lunch eller middag utendørs? Legg opp til felles utflukter, lag fysiske aktiviteter tilrettelagt for individuell tilpasning ved hjelp av lokale guider og bedrifter. Gi deltakerne en minneverdig opplevelse.
- Vis hensyn til naturen og det biologiske mangfoldet.
- Bli gjerne en dag til, når du først har tatt turen så få gjerne med deg alt byen og regionen har å by på. På denne måten sparer man en flyreise og miljøet.
- Oppfordre deltakerne til å handle fra lokale butikker og lokale spesialiteter. Kan arrangementet samarbeide med en lokal veldedig organisasjon eller benytte seg av studenter, lærlinger, bistå organisasjoner med arbeidstrening og lignende?
- Er arrangementet universelt utformet, mangfoldig og inkluderende?
- Hvilke energibesparende tiltak kan man gjøre under arrangementet?
- Vær raus! Del deres erfaringer fra arrangementet med alle som kan ha bruk for dem.
- Er dere misfornøyd med noe er det viktig å kommunisere med arrangørstedet underveis og la de få mulighet til å rette opp på stedet.
- Er dere fornøyd: fortell det til ALLE

Innovasjon Norges 10 prinsipper for et mer bærekraftig reiseliv

Bevaring av natur, kultur og miljø

1. Kulturell rikdom

Respekter, videreutvikle og fremhev lokalsamfunnets historiske kulturarv, autentiske kultur, tradisjoner og særpreg.

2. Naturmangfold

Respekter og støtt bevaring av naturområder, dyreliv og habitater, og minimere slitasje og ødeleggelser av disse.

3. Klimautslipp og klimatilpassing

Minimer reiselivsbedrifters og turistenes utslipp og bidra til reiselivets tilpassing til et endret klima.

4. Rent miljø og ressurseffektivitet

Minimer reiselivsbedrifters og turistenes forurensing av luft, vann og land (inkludert støy), samt minimere genereringen av deres avfall og forbruk av knappe og ikke-fornybare ressurser.

Styrking av sosiale verdier

5. Lokal livskvalitet og sosiale verdier

Bevare og styrk livskvaliteten i lokalsamfunnet, inkludert sosiale strukturer, tilgang til ressurser, fasiliteter og fellesgoder for alle, samt unngå enhver form for sosial degradering og utnyttning.

6. Lokal kontroll og engasjement

Engasjer og gi kraft til lokalsamfunnet og lokale interessenter mht, planlegging, beslutningstaking og utvikling av lokalt reiseliv.

7. Jobbkvalitet for reiselivsansatte

Styrk kvaliteten på reiselivsjobber (direkte og indirekte), inkludert lønnsnivå og arbeidsforhold uten diskriminering ut fra kjønn, etnisitet, funksjonshemninger eller andre faktorer.

8. Gjestetilfredshet, trygghet og opplevelseskvalitet

Sørg for trygge, tilfredsstillende og berikende opplevelser for alle turister uavhengig av kjønn, rase, funksjonshemninger eller andre faktorer.

Økonomisk levedyktighet

9. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsdestinasjoner gjennom lokal verdiskapning

Sikre levedyktigheten og konkurransedyktigheten til reiselivsdestinasjoner i et langsiktig perspektiv, gjennom å maksimere reiselivets verdiskapning i lokalsamfunnet, inkludert hva turistene legger igjen av verdier lokalt.

10. Økonomisk levedyktige og konkurransedyktige reiselivsbedrifter

Sikre levedyktigheten og konkurransedyktigheten til reiselivsbedrifter i et langsiktig perspektiv.

Visit
Bodo

visitbodo.com/konferanse